

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — 40 kr.
za pol leta . . . 6 " — 20 "
za četrt leta . . . 2 " — 10 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna števec 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Kako bi se dalo pomagati obrtniki na noge?

Nadloge sedanjega časa stiskajo vse stanovce, tedaj tudi male obrtnike in rokodelce. To je pripoznal presvitli cesar sam, ko je 2. dec. 1873 deputaciji kupčijske in obrtnijske zbornice na Dunaji rekel: „Hudi časi Vas čakajo, pomoči je treba, da dobite novega poguma“.

Tisti čas je bil na Dunaji shod zastopnikov male obrtnije, pri katerem so se posvetovali, kako premagati težave in spraviti obrtnijski in rokodelski stan na boljšo stopinjo. Stavilo se je posebno troje vprašanj, namreč: 1. Kteri so vzroki propada obrtnije? 2. Ali treba, da se ta stan ohrani? 3. S kakimi sredstvi bi se to doseglo?

Razprave pri tem shodu so se tisti čas po časnikih razglasile, klic po pomoči se je razlegal po vsem cesarstvu, a dasiravno ste pretekli za tem že dve leti, ni se zgodilo nič, kar bi zamoglo ustaviti obrtnijstvo in rokodelstvo na strmi poti v propad drčee ali mu pomagati na noge. Naravno, kajti prvi, čegar naloga in dolžnost je to, namreč državni zbor, — ta zbog silnejših in važnejših reči, kakor n. pr. verska postava, postava o samostanih, o zakonih itd. nima časa pečati se z rečmi, ki se le drugim važne zde, n. pr. z vprašanjem, kako seči obrtnikom in rokodelcem pod roke. Še manj časa ima ministerstvo za to, ker se mora ves čas boriti za svoj lastni obstanek; o vladi sami ni govoriti.

Iz teh vzrokov rokodelstvo in obrtnijstvo zastoj čakata rešitve od te strani. Vendar je skrajni čas, da se kaj stori za nju, predno popolnoma propadeta. Zato so se jeli drugi pečati s tem silnim vprašanjem, posebno pa

„obrtijsko društvo štajarsko“, čegar ud in ob enem načelnik „ljudsko gospodarskega odseka“, inženir M. Simetinger, je izdelal v ta namen kratek spis in ga te dni priobčil. V tem jednatem članku pretresa gori navedena vprašanja in nasvetuje potem pripomočke, kateri bi obrtnijstvu in rokodelstvu do boljšega stanja pripomogli. Ker je to čevelj, ki žuli vse obrtnike v Avstriji, tedaj tudi one na slovenski zemlji, morda še hujši ko druge, zato se nam ta spis zdi tako važen, da nekoliko iz njega podamo našim obrtnikom v poduk, pretresanje in pa v spodbudo.

Propad obrtnije v Avstriji je zakrivilo memo nesrečne centralizacije posebno veliko obrtnijstvo, tovarne (fabrike) in deloma rudarstvo, kolikor toliko tudi prenehanje in razrušenje starih rokodelskih zadrug (Zünfte), za katerimi so nastopila društva, ki pa nimajo ne sence moči in veljave starih zadrug. Tudi je rokodelstvo splošno v napredku, novih iznajdbah itd. zaostalo za velikimi obrtnijskimi družbami in fabrikami, ktere so mu navadno vzele najboljše moči ter jih pridobile za-se; tako so bile fabrike v stanu svoje izdelke dajati po taki ceni, za kakoršno jih rokodelci ni mogel, in občinstvo jelo je jemati blago tam, kjer se je ceneje dobivalo. V političnih zastopih je bilo malo obrtnijstvo in rokodelstvo večidel v manjšini, ker jima je bilo pridruženo tudi rudarstvo, tedaj se glasovi rokodelcev niso slišali niti niso imele tožbe njihove nobenega vspeha. (V Ljubljani n. pr. so l. 1874 rokodelci pritožili se do ministerstva zaradi tega, ker se jim po kaznilnici na Gradu, v kateri se izdelujejo skoro vse rokodelske reči, velika škoda godi, a pritožba je bila zastoj.) Zavoljo tega bo obrtnijstvo ležalo na tleh, dokler nima v parlamentarnih zborih toliko zastopnikov, da bo njih glas kaj izdal, kaj odločil. Zdaj pa

sedi veliko veliko nasprotnikov tega stanu v parlamentih, med njimi posebno vsi veliki obrtniki in deležniki večih obrtnijskih družeb.

Ali je mali obrtnik in posestnik dandanes še potreben, o tem ni vprašanja; potreben je za državno blagsjnico, v katero plačuje izdaten del davka, potreben je za družbo človeško. Ne mara namreč vsak človek fabriške robe, ampak veliko več jih je, ki zahtevajo, da se jim potrebne reči naredé po naročilu; tudi je splošno znano, da so izdelki rokodelcev in malih obrtnikov skrbneje, močnejše in pripravnejše narejeni, nego fabriški, kateri se le na debelo in naglo izdelujejo. Po rokodelcih edino se še razširja dobro blago po svetu, fabrike pa dajó v primeri s temi čedalje slabše blago, ker dokazuje skušnja, da čim več je fabrik, tim slabše postaja vsakovrstno blago. A ne samo zato, marveč tudi za veliko obrtnijstvo (industrijo) so potrebni rokodelci. Malo rokodelstvo je šola, iz ktere dobivajo veliki obrtniki svoje delavce, če bi tega ne bilo, potem bi morali take šole napraviti in vzdržavati veliki obrtniki sami, in če ti ne, pa država.

Ker je tedaj malo obrtnijstvo in rokodelstvo vsakako živa potreba, treba mu nagle pomoči, da se ohrani in povzdigne do stopinje, ktera se mu spodobi.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 26. januarija.

Avstrijske dežele.

Nadškof Dunajski postane tedaj gotovo dr. Kučker, diecezan Olomuški, kakor je „Slovenec“ že povedal. V Rimu so sv. Oče to imenovanje cesarjevo, katero se je zgodilo bilo 15. januarja, potrdili 24. t. m. in v

Omnibus.

(Spisal Obadovič L.)

Lepo je Zvon pel na Dunaju. Lepo kakor zagorski zvonovi, pa na nagloma je omolknil in njegovega milega glasu ni bilo nič več slišati. Dasiravno je v Ljubljani sila mežnarjev, — kakor trdi „Narodov“ dopisnik — vendar ga ni bilo v nji, ki bi bil prijel za Zvonovo vrv in zazvonil. Moral se je zopet stari — ne starikavi — zvonač obesiti na vrv in zazibati zvon. Pa kaj se zgodi? Neka pokveka se prikaže v „Slovencu“ in začne s preklo mahati po Zvonu in zvonaču.

Kot dobra muha moram danes braniti napadanega zvonogonca in obadati krevljastega kritikuna.

Zakaj se je kritikun v zvonača zaletel kakor pes v mačko? Zato, ker je „Zvon“ boje kako nespametno, neumno zapel. Kritikun si daje s tem testimonium paupertatis; zakaj? Ker njegovo kritikovanje kaže, da ne ve, da

smejo vsi pesniki biti prifrknjeni. In zakaj imajo pesniki privilegij do prismojenosti? Ti ljudje s posebno žilo se morajo boje zagledati v kake „črne oči“ ali „plave oči“ — oj veselja! — sicer boje ne morejo peti in pevariti; in kadar se zagledajo v rajske oči, postanejo nespametni, kar tudi o vsakem človeku trdi francoski pisec Paul de Kock: „On fait bien des bêtises, quand on est amoureux — kadar je kdo zaljubljen, počenja budalosti.“ Ergo: V Zvonu so peli pesniki: iz tega sklepam, da so morali biti zamaknjeni v take rajske oči; in ker so bili zamaknjeni, morali so postati nespametni in neumni; in ker so obnoredi — verliebt, vernarrt, ne sme se jim za zlo vzeti kaka nespametna pesem: — torej je „Slovenec“ kritikun hudobnež ali norec, ali oboje vkup, da kritikuje in obsojuje petje — pripaljenih pesnikov. Kdor ima v glavi pošteno vago možjan in srce zvrhano „bonae voluntatis“, ta ne more obsojevati pesnikov, če kake neumne krožijo; ko bi pametne peli in žvrgoleli,

bil bi čudež. Reveži se ne morejo rešiti pripaljenosti. „Heu mihi! quod nullis amor est medicabilis herbis“, poje Ovid, ki ve iz lastne izkušnje, da so rane od Amorjevih strupenih puščic neozdravljive; torej je tudi pripaljenost neozdravljivih neozdravljiva, navkljub nemškim homeopatom, ki imajo „ignatia amara“ zoper Liebesgram, in ki Eifersucht zdravijo s „hyoscyamus niger.“

Iz tega tudi vsak lahko sklepa, da je „Slovenec“ kritikun sam pripaljen, če namerava Zvonove pesnike pripraviti k pametnemu popevanju. To je nemogoče! Glasno bode v prihodnjih številkah Zvon zvonil in dajal resnici pričevanje, da pesnik mora nespametne peti, tudi zoper svojo voljo, kakor je prerok Balaam nehote blagoslovljal Jude.

Nauk iz te razprave je: Kritikun, ne obsojaj več Zvonovih pesmi!

Oslovski glas ne pride do nebes, zato je tudi navkljub kritikunovemu riganju dunajski zvon zapel. — Ali prav slišimo? — — Plat-

kratkem utegne biti toraj razglašeno po vradnih listih, in nato se prične navadni cerkveni proces. Kučker prejema že čestitanja od viših svečnikov, in kakor „Našinec“ 21. t. m. poroča, imajo profesorji na bogoslovnem učilišču olomuškem iz peresa dr. Symerskega novemu nadškofu pripravljeno adresu, ktera se mu bode poslala koj po razglašenem imenovanju. O gospodih v visokih vradih se nahajajo sem ter tje različne sodbe, da človek časih ne vé, ktero naj bi verjel. Iz popolnoma verjetnega vira poizvédamo, da se duhovščina nadškofije dunajske Kučkerja ne boji, marveč izmed vseh tu in tam omenjenih kandidatov si njega kot najspretnejšega sploh želi za višega pastirja. Da je dr. Kučker učen in vzlasti v cerkvenem pravu izveden, da mu ga v cesarstvu ni para, to je obče znano, in resnica je, da se v prošnjah za svet ali posredovanje do njega obračajo celo škofje raznega državno-pravnega mnenja. Za cerkvene pravice o zakonu se je potegoval že takrat, ko so duhovski profesorji še drugače učili in marsikteri duhovski pastirji v jozefinstvu še drugače ravnali, in si je z dotično knjigo („Die gemischten Ehen“) od prejšnjega papeža Gregorja XVI. v posebnem pismu pridobil pohvalno priznanje. Papeževo nezmotljivost je učil, kedar še ni bila verska resnica, in da je ranjki nadškof tako kmalo priobčil določila zbora vaticanskega, pripomogel je dr. Kučker. Rojen na Moravskem je že od doma raznim narodnostim bolj pravičen mimo golega Nemca. Kteri ga bolje poznajo, pravijo, da je mož veren in učen, v nebitvenih vprašanjih porazumljiv in miroljuben sploh v nebitvenih, toda v bistvenih načelih neomahljiv, in takih mož potrebuje in živo potrebovala bode katoliška cerkev v Avstriji. —

Predarelski deželni odbor je v deželni šolski svet volil gospode pl. Glim, Hammerer, Thurnherr, ki so vladi pismeno naznanili, da se hočejo obravnav vdeleževati in sodelovati v rečeh, ki zadevajo državo. Ko bi se pa kratile pravice, ki jih do šole imate cerkev in družina, se tega ne bodo hoteli vdeleževati. Vlada jim je pa odgovorila, da morajo sodelovati v vseh rečeh brez razločka, ali pa od zborovanja izostati. Cerkev in družina po liberalnih načelih tedaj do šole nimate nobenih pravic!

Ogerski ministri bodo na Dunaju za zdaj obravnavali le bankine zadeve, pa nimajo ravno posebnega upanja, da bi obravnave z avstrijsko narodno banko imele zaželeni uspeh.

Ogerske ljudske šole. Vsled

zvona bije, tužno se razlega glas po širošem svetu. Zvon kliče na pomaganje — kliče rešnika, da bi rešil Slovence, kakor so rešeni drugi narodi. Drugi narodi

„Knjigo narave bero bistroumnosti svoje veseli — Čelo si križate vi, kadar razlega se grom!

Kako nesrečni smo Slovenci! Blisk se vžiga, grom bobni, strele švigajo — tega se drugi nič ne boje, mirno čitajo knjigo prirode, če tudi samega gromenja okna klepečejo in bliskanje vid jemlje. In Slovenci? Mi si križamo čela, usti in prsi, kader se razlega grom. Kje je učenost? Oj nesrečne vraže! Slovenci! kličimo z enim glasom, na vse grlo rešnika, naj pride hitro, da nas nauči čitati knjigo — Schödlerjevo — prirode, da se ne bodemo več križali! Kako bodemo potlej srečni! Grom bo gromel, strele bodo bile, in mi si ne bodemo več križali čel, ampak smelo, brez strahu bodemo čitali knjigo bistroumnosti svoje!

Pa dobri Zvon ne kliče rešnika le za to, da bi bili rešeni le nevednosti, vraž in kri-

sporočila od kr. ogersk. ministerstva nauka in bogočastja o šolskem letu 1872—73 državnemu zboru predloženega šteje Ogerska (po Beustu Transla) 13,455.030 duš z 11.552 srenjami, v kterih je 1542 brezverstvenih in 13.903 verstvenih šol. Šolo obiskovati bilo je v imenovanem letu dolžnih 2,121.420 otrok. V resnici pa jih je šolo obiskovalo le 1,443.266 otrok; po tem takem se jih je šoli utegovalo vseh skupej 678.154 otrok, izmed kterih jih je bilo dečkov 318.420 deklic pa 359.734. Ogerska šteje ljudskih učiteljev 19.598; šolskih poslopij ima Ogerska 13.516 lastnih in 1827 najetih. Brezverstvenim ali konfesijsloznim šolam se je leta 1873 državne pomoči izdajalo 636.705 gold. 24 kr. Raznu tega je bilo 467 učencem brez ozira na verstvo iz državne podpore podeljenih 19.796 gl. 45 kr. L. 1873 je Ogerska imela srenj 801 (!), v kterih ni bilo celo nobene šole. V Zaladski stolici je srenj 70, v Zempljinski 124 in v Hunjadski 218 brez šole! Znamenit je v sporočilu dani razkaz šolskih otrok po verstvu. Po tem razkazu je bilo otrok 757.305 rimsko-katoliških, 116.794 grško-katoliških, 139.421 grško-nezedinjenih, 219.575 evangeliško-helvetiških, 146.248 evangeliško-avgsburških, 5547 unitarcev in 58.376 judovskih. Gledé na jezik jih je bilo Madjarov 704.856, Nemcev 265.153, Vlahov ali Rumuncev 171.318, Slovakov 203.007, Srbov 33.054, Hrvatov 26.286 in Rusjakov 39.592. —

Vnanje države.

Z jugoslovanskega bojišča

listi poročajo o strašnih grozovitostih, ki jih Turki počenjajo. Efendi Asan-aga je dal jablonskega župana, o kterem je vedel, da ima denar, s sosedom skupaj zvezati in tako dolgo ga bičati, da sta umrla. K nekemu premožnemu kristijanu so prišli Turki in so hoteli denarjev. Ker jim jih ni precej dal, umorili so najprvo vpricho njega njegovega 20letnega sina, potem pa še njega. Družina to videvši je pobegnila v hribovje. Dopisnik „Obzorov“ pripoveduje, da turški vojaki ljudi do nazega slečene za nogi na drevesa obešajo in toliko časa z mizro vodo polivajo, dokler jim ne povedo, kje imajo svoje denarje hranjene. Med Bolgari pa razsajajo Čerkesi, ki moré in ropajo, kar se da. Mesto Svisčevno je vsled tega poslalo velikemu vezirju prošnjo z 270 podpisi, da bi to ustavil. Ali bo prosilcem odgovoril ali ne, se ne ve. Prave pomoči pa se tudi od njega ne nadjajo, zato so najimenitnejši kupci Svisčevski sklenili preseliti se v druge kraje, da

žanja, ampak da bi rešeni tudi križev in težav, dela in truda. Poslušajmo, kaj nam dunajski Zvon poje na srce:

„Pesmi vesele pojo, praznujejo praznike drugi — V potu obraza trdo kruha si služite vi!“

Drugi narodi veselo prepevajo pesmi, ko si moramo Slovenci kruh služiti v potu obraza. Ali ni to žalostno? ali ni to strašno? Francoz poje pesmi kakor grlica, in vsaka pesem se mu izpremeni v milijardo, ktero da lahko Prusu za „šenk.“ Nemeč poje kakor vrabec, njive se mu same obdelavajo, žito se samo omlati, kruh se sam peče in „miza se sama rihta.“ Anglež poje kakor čuk, ladje se same nakladajo in vozijo, stroji se sami izmišljujejo in delajo. Italijan poje kakor slavec v seči, in palače se same zidajo in podobe se same delajo. Drugi narodi so pluge, sekire in kladiva prekovali in prelili v godbine stroje, v klenete in trombe, zdaj godejo in piskajo, frulijo in tulijo samega veselja, plešejo, da se zemeljska podlaga stresa in obnebeje maje; neprenehoma imajo delopust

saj rešijo življenje in imetje svoje. To so obljubljene turške premembe in polajšanja!

Iz Carigrada se „Pol. Corr.“ piše, da hočejo Hercegovino dati knezu črnogorskemu, če vstajniki z obljubljenimi premembami ne bi bili zadovoljni; Knez Nikica pa bi moral pripoznati nadvlado turško. Pa ta novica ni dosti verjetna. Hubmajer je zarad razpora s komunisti neki razpustil svoje čete in podal se v Zagreb. Tako se telegrafuje „Politiki“.

Srbska skupština se je imela včeraj skleniti. Interpelacija o pokojnini Rističevi, ki je večja kakor bi postavno smela biti, se je zavrnila, tožba ministerstva Marinovičevega pa se je izročila preiskovalnemu odboru, ki je bivšega vojnega ministra že izpraševal.

Na Francoskem so volitve za starešinstvo končane, le iz 13 okrajev izid še ni znan. Večina je na strari vladini, radikalci so popolnoma zmagali boje le v enem okraju.

Na Španjskem so se Karlisti pomaknili proti Oteizi, ki so jo Alfonsisti nemudoma zapustili. Tudi so se polastili Portugalette in Santurce pri Bilbau. San Sebastian še vedno oblegajo.

Izvirni dopisi.

Iz Kamnika, 24. jan. Da se „Slovenčevemu“ dopisniku iz Kamnika od dne 10. t. m. v št. 7 ne zdi verjetno, da bi bil mojemu odstopu od predsedništva čitalničnega edini vzrok le preobili posel moj, ima prav; saj sem to tudi sam tistim trem gosp. odbornikom, ki so mi prigovarjat prišli, naj še ostanem, povedal in ker poročevalec tega še ne ve(!?), naj zvé vse. Bil je pri nas čas, v kterem po mojih mislih odbor čitalnice kamniške ni zadostno varoval svoje časti, rekel bi skoro: gospodariti! Ko sem bil potem jaz voljen za predsednika, sem bil koj po volitvi še nazoče častite ude čitalnične opominjal in prosil, da naj vsak po svoji moči pripomore spraviti čitalnico v obče spoštovanje, tako, da bodo to morali priznavati tudi naši nasprotniki, ker to, in le to, bode čitalnico krepilo in pripomoglo ji k pravemu vspehu, in da to hoče biti tudi moja in novo voljenega odbora glavna skrb. Da sem to obljubo pošteno izvrševal in bi jo bil rad še bolj, ko bi mi bilo mogoče, da sem celó pri sejah povdarjal, da rajši le jedno bralno sobo, ko vsakemu odprto čitalnico, ako bi se zarad tega imeli dohodki preveč skrčiti, to vse vé odbor. Da se mi to po moji želji ni posrečilo, obžalujem. Ko pa se je začel od nekterih odbor popolno ignorirati, da, celo

in praznujejo „praznik.“ In kako je pri nas Slovincih? Pozabili smo že peti vesele pesmi, le eno še pojemo, čisto novo: „Preljubo veselje, oj kje si doma?“ Ali veselje je zapustilo slovenske loke in planine. Žalostno živimo svoje dni, kakor troprsti lenivec, viseč z drevesa. Pa še ta je srečen nekoliko, delati mu ni treba; mi pa moramo trpeti kakor črna živina. Tu eden s kladivom bije, da se mu iskre delajo pod kladivom in pred očmi, in javka: „S trebuhom za kruhom!“ Ondi drugi orje in seje, mlati in nosi stokaje: „Brez dela ni jela!“ Zopet tam tretji koplje in koli, brente težko nosi v breg, da mu pot curkoma lije s čela: „Čič ne da nič!“ —

„Kaj je to? Plat zvona bije!“ prestrašijo se šekri na Angleškem. Poslušajo, vlečejo na ušesi: „Ali prav slišimo? Dunajski Zvon kliče na pomaganje — komu? — Slovincem. Revni ljudje — kaj jih tare?“

Nesrečni Slovenec, morebiti še ne veš, kaj so občutljivi šekri (shaker.) Ti ljudje so

nadvladati, sem svojo nevoljo z odstopom izrazil, misleč, da se bode sprevidelo in k zboljšanju pomoglo, kar pa se ni doseglo, ker, kakor zvem, še vedno velja: „Takole, ali pa ne“ — kar bode, ako se ne zboljša, še marsikaj saboj prineslo, kar čitalnice ne bode ravno vtrjevalo.

Toliko v vednost, da se ne bode zajec za napačnim grmom iskal, s pristavkom, da se mi še vedno za obstanek čitalnice neobhodno potrebno zdi: Odboru in njegovim sklepom veljavo in ne vsakemu odprte čitalnice!

Jan. Murnik,
bivši prvosednik čitalnice kamniške.

Iz Vač, 20. jan. (Ali naj se odpravi duhovska bira ali ne?) Ko bi n. pr. v Ljubljani ali v kakem drugem mestu, kjer se vsak davek le v denarjih daje, kar začeli zahtevati od meščanov davek v pšenici, prosu, vinu in drugih takih pridelkih, kako bi se zavzeli meščani, kako bi godrnjali, da to vse kupovati jim je težko in čez moč sitno, da imajo mnogo več stroškov kakor do zdaj, ko so v denarjih plačevali. Nič manj, še celó več so se kmetovalci začudili, ko so zvedeli, da mislijo odpraviti biro in jo z odškodovanjem v denarji zamenjati. Do zdaj bira kmetu ni bila pretežek davek, ker se celó malo pozna, ako dá duhovniku tiste zrne žita, ki mu ga zemlja vsako leto rodi; zemlja mu je prvi kapital, ki mu daje obresti. Ako mu zemlja slabo obrodi, je revež, in davke, ki se mu čedalje več nakladajo, težko odrajuje, velikokrat s silo; treba je tudi vedeti, da za šolo veliko več plačuje, ko prej, ko je z žitom in drugimi pridelki plačeval učitelja; zavoljo učiteljeve bire ni bil nobeden zarubljen, vsak je rad dal svoj del. Zdaj je to drugače. Ako ne odraja davkariji, je zarubljen, in stroški rubežni za šolo so v našem litijskem okraju po 17 kr., toraj za 7 kr. več, kakor za drug davek. Z duhovsko biro je vse kaj družega; tisti teden je vesel za kmeta, ko ima duhoven priti v njegovo hišo, otroci se že naprej veselí lepih podob, ki jih v dar dobé, gospodar pa se nekoliko pogovori z gospodom; včasih se malo primakne, pa se tudi odtrga, ali če je letina slaba ali revna hiša, duhoven tudi odide, ne da bi kaj odnesel od nje. Duhoven, ako dobi veliko, je hvaležen, ako dobi malo, se tudi nikjer ne pritoži, ampak je z malim zadovoljen.

So pa tudi druge take okoliščine, da je skoraj nemogoče, odkupiti se, ker bira ni siljena, ampak je v več krajih prostovoljna; kjer je prostovoljna, vsak drage volje dá, karkoli hoče in kar najlože more. Če mu je duhoven

neka sekta na Angleškem. Trdijo o sebi, da so „najsrečnejši“ ljudje na svetu, in da imajo pravico do veselja in plesa. Prvi §. v njih zakoniku se glasi: „Ne delaj!“ in po tem se tudi vestno ravna. Dela se boje, kakor mačka vode. Na ples so trdi in mrtvi. Plešejo, če je prilično ali ne; imajo — kakor pravijo — pravico plesati. Pa zakaj ne bi plesali, saj so najsrečnejši ljudje na svetu! Časih se tudi tem veseljakom in srečnikom na obnebu prikaže temna meglica, ki pa vendar le ne more kaliti veselja. Tako so minulo zimo v nekem kraju šekre vrgli iz hiš, ker niso imeli s čim poravnati dolgov. Pa možje in žene so vendar le poskakovali in plesali v snegu in mrazu kakor obsedeni.

Na Zvonovo milo ječanje se smilimo šekrom. „Najsrečnejši“ skličejo zbor in velikodušno sklenejo, poslati nam iz svoje srede rešnika. Volijo slovenskega rešnika, in koga izvolijo? Gospičinu Girlingovo. Gospičina zboru objubi čez tri tedne započeti v naši domovini

bolj po volji, več in redneje mu dá, in tako tudi narobe; če pa duhovna ni, mu tudi bire ni treba dajati. Zato so tudi župani po naših okolicah, kar mi je znano, večidel vsi izrekli se, da najrajše odrajujejo kmetje še za naprej navadno biro, kakor pa da bi se odkupili, ker odkupnino bi morali do zadnjega krajcarja plačati, če bi imeli duhovna ali ne, kakor morajo zdaj za šolo plačevati, če imajo učitelja ali ne. Ko sem tega ali unega kmeta vprašal: kaj daš rajše, ali biro v žitu, ali pa davkarju denar? — mi je vsak odgovoril: rajše dam tiste bokale žita, kar ga na-me pride, kakor da bi v davkarijo nosil denar, saj ji že zdaj nikoli dosti ne prinesem.

F. M., posestnik.

Trnovo na Notranjskem, 24. januarja. Včeraj je novo izvoljeni trnovski srenjski odbor pod novo izvoljenim gosp. županom, kateri spada k stranki nemškutarjev, imel svojo prvo sejo. Obravnavalo se je v mešanici slovenski in nemški, zapisnik pa se je zapisoval nemški, dasiravno je večina odbornikov nemškega jezika prav malo zmožna, ali pa celó nič ne. Enoglasno so sklenili, da naj zaradi plačila duhovnom pri starem ostane, in se v tem namenu prošnja vloži. — Sklenili so tudi „pasji davek“ vpeljati, ne vem, ali bi tudi radi, da bi jim kakor v sosednji županiji pripomogli k potrebnim svetilnicam, ali kaj? Voščimo novim očetom, da vspešno srenjo vladajo, nemškutarenje opusté in več katoliške barve pokažejo.

Domače novice.

V Ljubljani, 27. januarja.

(Mil. knezu in škofu), ki danes obhajajo svoj god, napravila je sinoči požarna godba serenado.

(Gosp. Kreč in „Tagblatt“.) V torek 25 t. m. je bila na Dunaji pri najvišji (ovržni) sodnji obravnava o pritožbi gosp. Kreča zoper razsodbo ljubljanskega porotnega sodišča, v kateri je gosp. Kreč zahteval, naj se zavrže. Dunajska sodnja je tudi res ovrgla vso sodbo iz formalnih vzrokov in ukazala, da se ima ta reč na novo obravnavati pred porotniki. Tedaj se bo ta obravnava še enkrat pred porotniki vršila.

(Za vanjim dr. Costom), ki je ravno zdaj leto umrl, bo jutri (petek) ob 10. uri dopolne v stolni cerkvi mrtvaška obletnica, ktere se bodo prijatelji in častilci nepozabljivega rodoljuba gotovo obilno vdeležili.

(Anastasijs Grün,) gróf Anton Auersperg, bo 11. aprila t. l. spolnil 70. leto svoje starosti.

izveličalno delo. Zrakoplav si je že kupila, da po zraku priplava k nam.

In mi? Mi se pa ozirajmo v višave zjutraj, opoldne in zvečer, da se ne bi slovenski rešiteljci zgodila kaka nesreča medpotoma, da ne bi zmrznila v zračnih višavah. Če pride srečno med nas, rešeni bodemo nevednosti in vraž, križanja in križev, truda in potu. Zlata doba nam vzide. Naše geslo ne bo več: „Ora et labora!“ Slovenski rod postane šekerski, najsrečnejši. Dunajskega zvončaka, ki je že menda zdaj skrivni privrženec šekrov — postavimo za svojega glavarja, za šekra vseh slovenskih šekrov. Zvon ne bode več tužno klical na pomaganje, veselo bo drobil in klenkal k slovenskemu delopustu, tudi nam nastopi blažena „nedelja“, ko bodemo roke navskriž držali, mize se bodo rihtale, pečena piščeta nam bodo navkljub Preširnu letela v široka usta; plesali bodemo polko, da se bode zemlja tresla in da se bodo drobile šipe na nebeških oknih. — — —

Vivat klicar rešnikov! Vivat odrešiteljica!

Ljubljanski mestni očetje mu neki hočejo pri tej priliki poslati neko adresu, menda v zahvalo, da je pri klosterski debati tako izvrstno govoril in mlatil po samostanih!

(Iz seje deželnega odbora 22. januarja.)

V porazumljenji s c. kr. deželnim šolskim svetom je deželni odbor pritrtil, da se napravi v Kočevji dekliška šola ter da se plači za dve učiteljici po 400 in 500 gold. prevzamete na normalno-šolski zaklad; isto tako je tudi v razširjenju dverazredne ljudske šole v Sodražici na trirazredno z letno plačo 400 gl. iz normalno-šolskega zaklada za tretjega učitelja privolil. — Vpeljanju občinskih taks v občinah Krško in Kočevska Reka po sklepu občinskih odborov se je pritrtilo. — V posebni seji 23. dne t. m. je deželni odbor prevdarjal in določil od primarja dr. Kar. Bleiweisa po dogovoru z deželnim inženirjem Witschelnom izdelani stavbeni program, po katerem se bo na Studencu zidala nova norišnica; pozvan je bil v to sejo tudi zastopnik c. kr. zdravstvenega sveta dr. Keesbacher. („Nov.“)

(Slavnemu mestnemu magistratu.) Zima je in pota po mestu slaba, ker sneg ni bil povsod o pravem času pospravljen. Tedaj je za pešce in vozove križ po ulicah, zlasti če so tako ozke in zavite, kakor „glediščne ulice“ posebno ob Auer-ovi hiši, tej znani krasoti ljubljanskega mesta; tu je sredi ceste kar greben, s kterega drči ljudem in vozem. In vendar ni ob štirih popoldne skoro ceste, po kateri bi tako mrgolelo ko tu. Takrat gre namreč mladina iz šol, majhne deklice iz nunske šole, veči in manjši učenci iz realke, s temi srečuje se zopet mladina iz gimnazije in normalke, tako, da je vsa cesta živa in se komaj drug družega ogiba. Mislite si, da v to vse, ki se po polzkih tleh lovi, pridere kak voz, kar se je te dni zgodilo, ko bi bila gotovo velika nesreča, da ni nek pogumen človek ustavil voza k sreči še o pravem času, predno so kolesa dosegla kupico otrok, ki so zagledaje konje narazen planili, pri tem pa na polzkem tlaku vsi na en kup padli. Tu je treba pomoči, ker ta kraj je za pešce v vsem mestu menda najbolj nevaren. Čuda pri vsem tem, da se ni zgodila že kaka velika nesreča. Tedaj: videant consules!

(Vodnikove besede) 2. februarja program je sledeči: 1. Koncertna ouvertura, svira c. k. vojaška godba. 2. Križovský — „Utonula“, poje moški zbor. 3. Slavnostni govor, govori g. drd. Ivan Tavčar. 4. Rubinstein — iz opere „Kinder der Haide“, dvospev za sopran in tenor, pojeta gospa Drag. Odijeva in gosp. J. Medén. 5. Lortzing — iz opere „Car und Zimmermann“, šesterospev, pojó gospodje člani moškega zbora. 6. Tavačovsky — „Žene mrak se“, poje moški zbor. — Po „besedi“ véliki ples. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina kakor vsako leto ta večer, namreč za ude čitalnice po 50 kr., za neude, ktere vpelje kak ud, pa po 1 gl. brez razločka osebe.

(Slovensko gledišče.) Neradi vtaknemo pero v črnilo, da bi ž njim pisali pod tem napisom grajo, ker radi marsikaj prezremo, kar ni po vsem dobro ali je celó slabo, kajti med igralci slovenskimi je mnogo diletantov, ki imajo boljšo voljo, ko moči. Zato bi tudi o predstavi „Lumpaci-Vagabunda“, ki se je v nedeljo vršila v polni hiši, molčali, ko bi nam dvoje ne sililo peresa v roke: prvič, da pohvalimo one igralce, ki so svojo dolžnost in še več storili, drugič pa, da odločno izrečemo: tako, kakor se je v nedeljo v nekterih prizorih godilo, se ne sme počenjati gledé igre in gledé občinstva, kajti tako slabo sploh, kakor se je igral ta pot „Lumpaci-Vagabund“, ga na

slovenskem odru še nismo videli; Nestroy bi bil zdvijal, ko bi bil moral to gledati. Te graje pa, se ve, ne raztezamo na vse igralce, nikakor! Gospod Kajzelj v prvi vrsti je napejal vse žile svoje neprekosljive komike, Nestroy sam bi mu bil ploskal; gospod Trnovski je bil gotovo tudi občinstvu kolikor toliko všeč. Vile in čarobniki so se vrlo sukali in vbrano peli, tudi „ljudstvo“ je zadostilo; zlasti tercet konec družega dela (Kajzelj, gospa Odijeva in gospica Namretova) je bil dobro naučen in vrlo izvršen, mnogo bolje, ko kdaj do zdaj. Gospodje Eržen, Schmidt, Rus, Š. Paternoster in nekteri drugi moški in ženski igralci so dobro umeli in izvršili svoje naloge. Vsem tem gre hvala, katero so tako že dobili s ploskom in zadovoljnostjo občinstva. S tem smo pa pri kraji s pohvalo, kajti igra, ki se je do konca družega dela splošno dobro vršila, je bila v tretjem delu neokusna, neprebavljiva. Kje tiči krivda, ne vemo, nam tudi ni preiskavati. Resnica je, da gosp. Kocelj čevljar „Kneftra“ „ni bil za nič“ — kakor bi Kranjec rekel. Prvič je bilo zapaziti zlasti v tretjem delu, da naloge ni znal; drugič je pri petji z godbo distoniral, tretjič je glasoviti kuplet v tretjem delu, ki je za čevljarjevo nalogo to, kar za lovčev klobuk peró, čisto izpustil, (zakaj? tega ne vemo), kar je pri občinstvu zbudilo splošno skoro glasno nevoljo. Neradi spustimo grajo čez gosp. Kocelja, ki svoje naloge navadno izvršno izpeljuje; zato mu sami damo izgovor na jezik, namreč: da za nalogo „čevljarja“, zlasti ker jo je pred njim igral gosp. Noll, on nikakor ni, če bi jo tudi dobro znal. — Vrh tega, da je bila ta izdatna naloga v nesrečnih rokah, je bilo tudi skupno igranje čim bolj proti koncu, tim slabše; tudi nad odrom duhovi niso bili pri dobrem umu, ker zagrijalo konec družega dela ni hotelo do konca igre pa je padlo za par minut prekmalo, najbrže da bi popravilo prvo zamudo. Iz tega je sklepati, da morda tudi v koči šepetalca ni bilo vse v redu, ker znamenja za godbo večkrat ni bilo slišati. Inspeciral je res „hudobni“ ali pa kak drug „duh“, ki je menda sploh nagajal. Take predstave ne želimo več. Tudi občinstvo, ki je bilo dobre volje in ploskalo, dokler je količkaj dobro šlo na odru, je na koncu energično izreklo svojo opravičeno nevoljo ter milovalo one igralce in igralke, ki so pri vsem tem dobro igrali. Res je predpustni čas, a na odru tega ne gre takó kazati, kakor se je to ta pot godilo, igralec mora spošlovati občinstvo, katero za svoj denar zahtevati sme kaj družega, ne pa kaj pristriznega in spačenega. Tedaj, če hoče vodstvo, da mu bo občinstvo prijazno in da prostori ne bodo prazni, naj skrbi, da tako nespodobne predstave ne bo več. — To naj bo tu rečeno, a brez vse zamere, ker nam gre ravno tako za slovensko gledališče, kakor vodstvu. Pero graje nam je potisnila le skrb za gledališče v roko, prav radi to peró za zmirom v pesek vtaknemo.

Razne reči.

— Dr. Ludovik Grbec, dosluženi rudarski zdravnik v Idriji, je dobil naslov ces. svetovalca.

— Čitalnica v Bizoviku pod Ljubljano bo napravila prihodnjo nedeljo besedo v slavnostni spomin ranjcega dr. Coste, pri kateri bodo prvič peli domači pevci.

— Narodna čitalnica kamniška napravi v nedeljo 30. jan. t. l. besedo s sledečim programom: 1. Deklamacija „Slovenski junak v turškem boju“, od Jurčiča. 2. „Domovina“, četverspev. 3. „Hankin-Polka“, igranje na

dvoje citre in kitaro. 4. „Garibaldi“, gledališčina igra v 1 dejanji. 5. Ples. — Začetek ob 1/8 uri zvečer. — Vljudno se vabijo k obilni vdeležbi čast. gg. udje, ki naj tudi blagovolijo sposobne neude pripeljati. Vstopnina za ude 10 kr., za neude 30 kr.

— Udom bratovščine, „Večna ura za srečno smrt“ v Selnici nad Mariborom naznanja „Gosp.“, da vpisovanje v omenjeno bratovščino, ki se je do sedaj v šoli oskrbovalo, zanaprej prevzemejo dušni pastirji v farovžu. Vsakteri toraj, ki k tej bratovščini pristopiti želi, naj se v prihodnje oglasi v farovžu. Farno duhovenstvo v Selnici preponižno prosi vse č. gg. duhovnike svojim vernim, zlasti udom omenjene bratovščine, to spremembo naznaniti.

— Porotniki v Ljubljani za to sesijo so bili pretekli teden izžrebani. Ti so: glavni porotniki: Vilhar Ivan iz Ljubljane; Novak Vincenc iz Trojane; Kiler Vilhelm iz Kranja; Mali Vincenc iz Kranja; Juvan Mihael iz Želimelj; Gerber Matej iz Ljubljane; Javornik Tomaž iz Hriba; Čebašek Matej iz Črnuč; Ničman Henrik iz Ljubljane; Igljč Franc iz Kamnika; Komatar Janez iz Štepanje vasi; Vičič Janez iz Ljubljane; Ahčin Karol iz Ljubljane; Müller Janez iz Ljubljane; Vončina Franc iz Toplic; Schiffermühler Janez iz Kokre; Murnik Janez iz Ljubljane; Dolher Janez iz Ljubljane; Mazik Anton iz Šmarja; Krajner Jernej in Postojne; Gazdeg Ignacij iz Ljubljane; Valenčič Matej iz Trnovega; Dolenc Bernard iz Razdrtega; Grliči Jozip iz Ljubljane; Maček Ferdinand iz Ljubljane; Oranč Franc iz sv. Križa; Jalen Josip iz Kroke; Pessiak Spiridion iz Ljubljane; Pirc Matej iz Kroke; Gnezda Matej iz Ljubljane; Nussbaum Avgust iz Šturij; Fortuna Franc iz Ljubljane; Ankemius Fridrich iz Tržiča; Keršič Josip iz Trboj; Klemenc Franc iz Rakitnika; Lovrenci Josip iz Kroke. Namestovalni porotniki so: Kušar Josip, Lahajnar Karol, Kurnik Vojteh, Borovski Ivan, Jenko Alojz, Pavšek Franc, Maršalek Avgust, Vaidhauser Franc, Pogorelc Ernst — vsi ti iz Ljubljane.

— Popravek. V zadnjem podlistku naj se v opombi v tretji vrstici bere: Meliška (v. Melos) nam. mesic, Venera itd.

— Bogati kupec je bil obiskal Švico in si ogledal krasne prizore te lepe dežele. Vrnivši se domu napravil je pojedino, h kateri je povabil svoje prijatelje in znance. Med jedjo je nekdo tudi naredil napitnico na dobro zdravje kupčevu in pri tem omenjal je tudi lepo Švico, ktere čisti zrak je toliko pripomogel k zdravju; poln navdušenosti jel je slaviti visoke snežnike, čista jezera, romantične doline švicarske. Ko je dokončal, stopil je tudi kupec k njemu ter zahvalivši se mu za napitnico rekel je: „Res, res, lepe so gore in doline in jezera, a — moji tolarčki so mi še ljubši“.

— Po tej ne več nenavadni poti. V nekem časniku bilo je brati sledeče naznanilo: „Mladeneč, čedne postave in dobrih dohodkov, ki se hoče oženiti, išče po tej ne več nenavadni poti starega, skušenega moža, ki bi mu te misli pregnal.“

— Pаметen sin. „Poglej Nacek, kako ti dopada to sukno?“ Sin (gleda sukno na levi strani): „Prav dobro, ljubi oče.“ Oče: „Tepec, saj ne gledaš sukna na pravo stran.“ Sin: „No ja, oče, saj jaz ne dobim prej sukne z njega, da bo že vaša obrnjena.“

Listnica vredništva.

G. A. C. v M. „Zadnji dnevi v Ogleji“ pridejo še prihodnji teden na vrsto. Blagovoljno objubljeni prosimo.

G. J. M. v K. Delnica „Narodne tiskarne“ je še vedno pri nas hranjena. Ali bo vodstvo sklicalo še kdaj kak občni zbor ali ne, tega živa duša ne ve. „Slovenec“ je plačan do 30. junija t. l. G. Obad. I.: Čudno se vam zdi, da pride spis Vaš še le dans na svetlo. Počakovali smo nalašč radovedni, v katerem duhu dojde list 2. Ali ker tudi v tem vlada duh v Vašem listu opisovani, prosta bodi mu pot, vsaj treba čuti je oba zvoná, da resnica se prav spozná. Nadaljujte! —

Telegrafične denarne cene 26. januarija.

Papirna renta 65.70 — Srebrna renta 73.85 — 1860letno državno posojilo 112.75 — Bankine akcije 891 — Kreditne akcije 189.50 — London 114.45 — Srebro 105.— — Ces. kr. cekini 5.43 — 20Napoleon 9.21.

Denarstvene cene. 25. januarija.

	Denar.	Blago.
Državni fond.		
5% avstrijska papirna renta	68.90	69.—
5% renta v srebru	73.90	74.05
Srečke (lozi) 1854. l.	106.50	107.—
„ „ 1860. l., celi.	112.55	113.—
„ „ 1860. l., petinke	123.—	123.50
Premijski listi 1864. l.	134.25	134.75
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	95.—	96.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	95.—	—
Ogerske po 5%	76.60	77.—
Hrvaške in slavonske po 5%	79.75	80.50
Sedmograške po 5%	75.75	76.25
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	892.75	893.—
Unionske banke	78.75	74.—
Kreditne akcije	190.80	190.80
Nižoavstr. eskomptne družbe	670.—	675.—
Anglo-avstr. banke	91.80	92.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	161.75	162.25
Tržaške „ 100 „ k. d.	113.60	114.—
„ „ 50 „ „ „	56.—	56.50
Budenske „ 40 gl. a. v.	29.25	29.75
Salmove „ 40 „ „ „	39.50	40.50
Palffy-jeve „ 40 „ „ „	28.—	28.50
Clary-jeve „ 40 „ „ „	28.—	28.50
St. Genois „ 40 „ „ „	32.50	33.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	23.—	23.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	23.75	23.25
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.41 1/2	5.42
Napoleonsd'or	9.19 1/2	9.20 1/2
Srebro	104.65	104.75

Novo mere in uteži (kembli)

po nizki ceni se dobivajo v prodajalnici železja pri Albinu Slitscherju, (2—9) v Ljubljani na dunajski cesti št. 64.

Jos. Svoboda,

lekarničar „pri zlatem orlu“, tik železnega mosta v Ljubljani.

- priporoča toliko priljubljena salicilna zdravila, ki so
1. Salicilna voda za izplakovanje ust pri grlobolenji (difteritis). (74—19)
 2. Salicilni zobni prah za snaženje zob. Izmed vseh do zdaj znanih prahov najboljši.
 3. Salicilna umivalna voda zoper vse kožne izpušaje.
 4. Salicilna štupa zoper neprijetno potenje nóg.

Po 10 kr.

se dobiva pri bukvarji H. Ničmanu, knjigarji v Ljubljani, ravnokar izišla v slovenskem jeziku:

Hitra pomoč

pri računanju cene po stari meri in vagi v ceno po novi in narobe — s kratkim podukom vred.

Ta knjižica obsega 37 strani v lični, pripravnih oblikah in služi posebno pri naglem kupovanju in prodajanju, ker ni treba si z računanjem glave ubijati. (4—2)